

«Слаўны сын зямлі беларускай»

1914-1978 г.

(110 год з дня нараджэння беларускага
савецкага паэта, перакладчыка і
сцэнарыста)

Аркадзь Куляшоў – вядомы беларускі паэт, атрымаў народнае званне ў 1968 годзе. Сучасным людзям ён вядомы ў першую чаргу як аўтар тэкстаў песень. У прыватнасці, «Алесі» Песняроў. Але стварыў ён і многія іншыя выдатныя творы.

Біяграфія Аркадзія Куляшова

Народны паэт нарадзіўся 24 студзеня (6 лютага) 1914 года ў вёсцы Саматэвічы (Магілёўская вобласць), у сям'і настаўнікаў. Жыць у тыя гады было вельмі цяжка. Нярэдка іх сям'я галадала. Ужо пазней пісьменнік адбіў нягоды дзяцінства ў шматлікіх паэмах.

Скончыў сямігадовую школу і паступіў у Мсціслаўскі педагагічны тэхнікум. Тут Куляшоў знаёміцца з маладымі паэтамі Змітраком Астапенкам і Юліем Таўбіным. Зносіны з імі шмат у чым паўплывалі на яго творчасць. Гэтыя людзі вызначылі будучы пісьменніцкі лёс Куляшова.

У 1930 годзе Куляшоў пераязджае ў Мінск. Працягвае навучанне на літаратурным факультэце педагагічнага ўніверсітэта. Падчас вучобы супрацоўнічае з газетай «Чырвоная змена» і Беларускім радыё. Вялікі ўплыў аказала на яго паэма Твардоўскага «Краіна Мурашка». Пазней, у 60-я гады ён пісаў, што калі б не гэты твор, ён наўрад ці калі-небудзь стаў бы паэтам.

24 чэрвеня 1941 года Аркадзь Куляшоў пакідае Мінск. Ён вельмі цяжка перажывае першыя дні вайны. Прыбыўшы ў Калінін тут жа напісаў і аддаў у мясцовую газету два рускамоўныя вершы пра вайну.

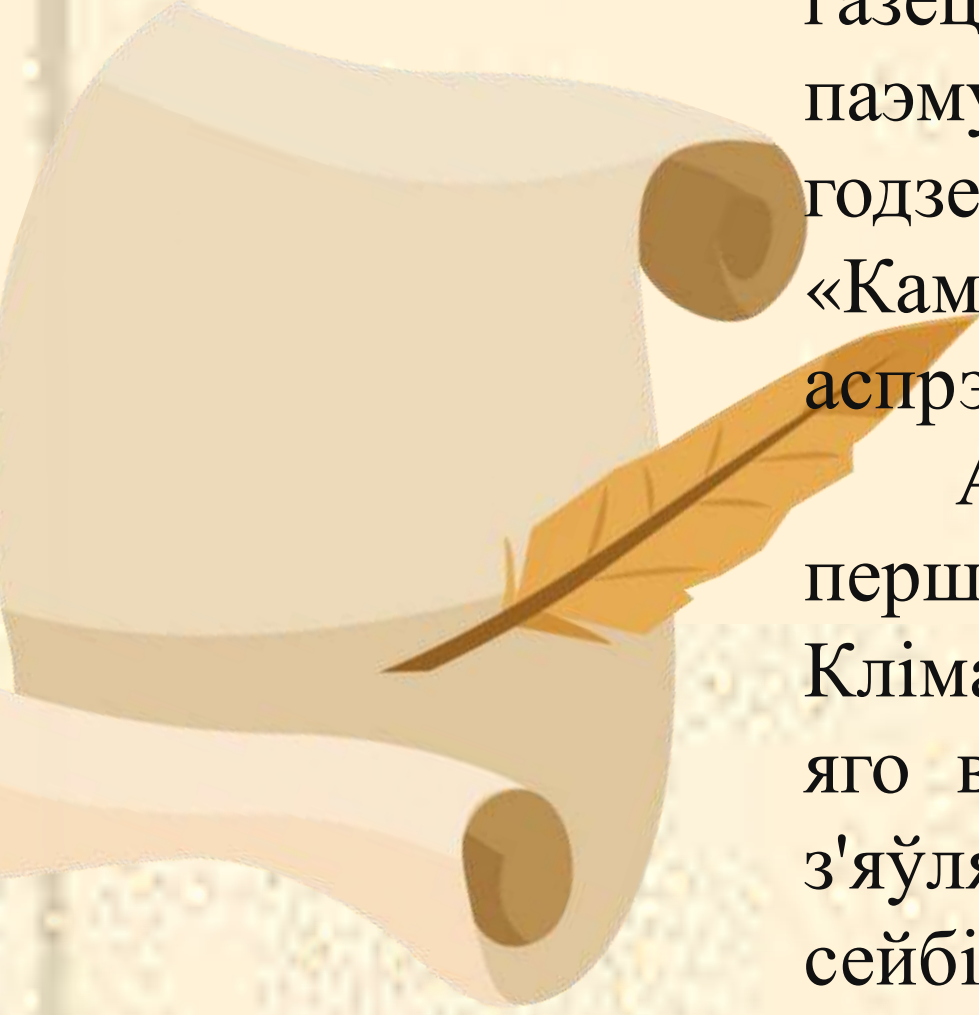
Пад Ноўгарадам Аркадзь заканчвае ваенна-палітычнае вучылішча, і накіроўваецца на працу ў франтавую газету «Сцяг саветаў», пасля чаго пераводзіцца ў Беларускі штаб партызанскага руху.

Пасля заканчэння вайны вяртаецца ў Мінск і ў 1945-1946 гадах працуе галоўным рэдактарам газеты «Літаратура і мастацтва». Затым пераходзіць працаваць на кінастудыю «Беларусьфільм», дзе займае пасаду начальніка сцэнарнага аддзела, а затым — галоўнага рэдактара кінастудыі.

Як і многія культурныя дзеячы таго часу вядзе актыўную грамадскую дзейнасць. Доўгія гады, аж да сваёй смерці, абіраўся дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР – з 1947 да 1978 года. У 1961 годзе ў дэлегацыі БССР удзельнічаў у 16 сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

Творчасць Аркадзя Куляшова

Першыя вершы паэт напісаў у 7 гадоў. Першапачаткова друкаваўся як публіцыст. У 1925 годзе ў газеце «Маладняк Каліншчыны» выйшла яго рэцэнзія на паэму Міхася Чарота «Босыя на вогнішчы». У тым жа годзе ў газеце «Малады араты» з'явілася публікацыя «Камсамольцы за вучобаю». Некаторыя даследчыкі аспрэчваюць аўтарства гэтых матэрыялаў.

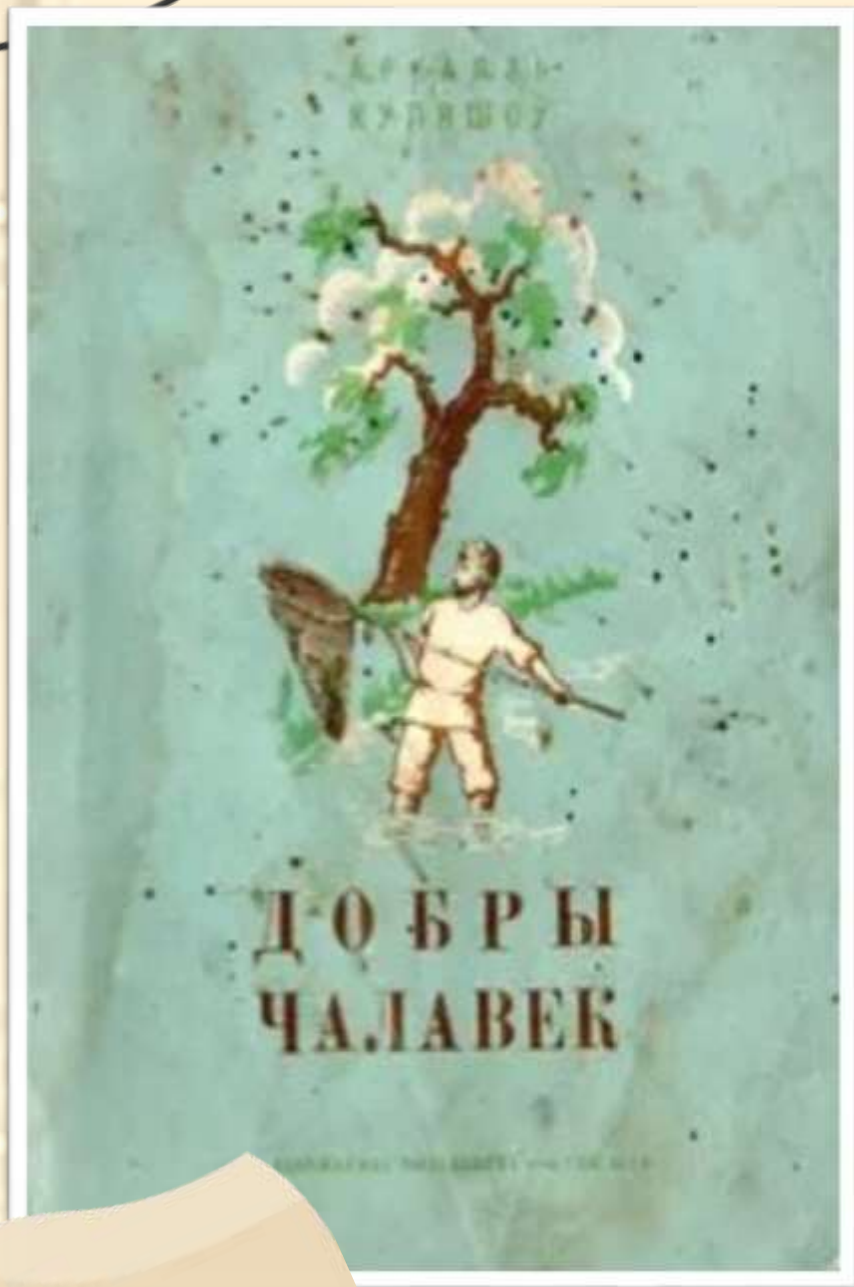
Але і цалкам адмаўляць яго аўтарства нельга. Бо першыя вершы ён апублікаваў у 1926 годзе — у Клімавіцкай раённай газеце «Наш працаўнік» з'явіўся яго верш «Ты мой брат». Праз год вершы Куляшова з'яўляюцца і ў рэспубліканскім выданні — «Чырвоны сейбіт».

У 14 гадоў Куляшоў напісаў свой самы знакаміты верш — «Бывай, абуджаная сэрцам, дарагая». На яго словы беларускі кампазітар Ігар Лучанок у будучыні напіша музыку для песні «Алеся».

У 1930 годзе, у 16 гадоў, Куляшоў выдае першы зборнік лірыкі — «Росквіт зямлі». Яго рэдактарам быў Міхась Чарот. Але ён настолькі моцна «пачысціў» зборнік паэта, што той вельмі абураўся ад такога самавольства. І на наступным сваім зборніку «Па песню, па сонца!..», напісаў — «Першая кніга паэзіі», хоць па факце яна была другой.

У 1931 выходзіць яго паэма «Крыўда» — пра лёс ветэранаў-інвалідаў першай сусветнай вайны. Яны ў Куляшова ў паэме паўстаюць усімі забытымі, загнанымі людзьмі, якія нікому не патрэбныя. А яны ж змагаліся за сваю радзіму, гінулі. А пра наступную яго паэму «Аманал» пахвальна выказаўся Якуб Колас. Ён казаў, што Куляшоў ідзе сваім шляхам і выкарыстоўвае новыя сродкі для выражэння пачуццяў.

У канцы 30-х паэт вызначае асноўны напрамак сваёй творчасці-гуманізм і пацыфізм. Гэтая ідэя пранізвае літаральна кожны яго буйны твор.

У 1941-1950 гадах цэнтральнае месца ў творчасці Куляшова, як і многіх іншых савецкіх паэтаў, займае вайна. І хоць у такіх творах было не абыходзіцца без ідэалогіі, яго вершы адрозніваюцца жвавасцю і нагляднасцю. Усе творы на гэтую тэму аўтар пісаў, грунтуючыся на ўласным ваенным вопыце. У гэты час выходзяць яго зборнікі паэзіі «Добры чалавек», «Сцяг брыгады», «На сотай вярсе».

Значнае месца ў яго творчасці часоў вайны займае «Балада аб чатырох закладніках» і «Камсамольскі білет».

Пасля вайны творчасць паэта адчувае значны ціск. Але сустракаюцца ў гэты час і выдатныя лірычныя творы, паэмы «Крыўда», «Простыя людзі», «Далёка ад акіяна», «Варшаўскі шлях» і іншыя. А яго лебядзінай песняй стала паэма «Хамуціус», прысвечаная Канстанціну Каліноўскаму. Па матывах паэмы «Песня пра разведчыкаў» была пастаўлена опера «Ранак» на музыку Генрыха Вагнера.

Куляшоў пасля 50-х гадоў піша значна менш. Звязана гэта з напружанай працай на кінастудыі. Узрастаюць разрывы паміж зборнікамі паэзіі. У 1949 выходзіць зборнік «Камуністы», у 1954 — «Мяжа», у 1964 — «Новая кніга», у 1970 — «Хвоя і бяроза», у 1973 — «Мая гутарка», у 1976 — «Хуткасць».

Працягвалі выходзіць новыя, раней неапублікаваныя творы і пасля смерці паэта. У 1985 годзе выходзіць зборнік «Крылы», у 1987 — «Профілі», у 1989 — «Маналог».

У 1974-1977 гадах выйшаў збор твораў ў 5 тамах. Працуючы на Беларусьфільме, Аркадзь Куляшоў стаў аўтарам некалькіх кінасцэнарыяў – «Чырвонае лісце», «Першыя выпрабаванні», «Запомнім гэты дзень».

Яшчэ адзін від дзейнасці паэта – пераклады. Перакладаў ён з рускай, украінскай і іншых моў. Творы самога ж Куляшова перакладзены на 33 мовы свету. У тым ліку на лацінскую.

Узнагароды і памяць

Марка, прысвечаная 100-
годдзю з дня нараджэння
А. Куляшова

Узнагароджаны Сталінскай прэміяй першай ступені за паэму «Сцяг брыгады», Сталінскай прэміяй другой ступені за паэму «Новае жыццё», Дзяржаўнай прэміяй БССР імя Янкі Купалы за пераклады розных твораў з рускай на беларускую мову. У 1968 удастоены прэміі Ленінскага камсамола БССР. У 1973 атрымаў тытул заслужанага работніка культуры Украінскай ССР.

Узнагароджаны двума ордэнамі Леніна, ордэнам Чырвонага Сцяга, двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, медалём «За баявыя заслугі».

Імя народнага паэта носіць Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт, а таксама школы ў Мінску і Новых Самацевічах. У Новых Самацевічах знаходзіцца яго літаратурны музей.

Імем Аркадзя Куляшова названы вуліцы ў Мінску, Магілёве, Касцюковічах. У Мінску на будынку, дзе ён жыў, устаноўлена мемарыяльная дошка.

Пачынаючы з 1979 года Саюзам беларускіх пісьменнікаў прысуджалася літаратурная прэмія імя Аркадзя Куляшова.

Пра жыццё і творчасць Куляшова зняты дакументальны фільм «Край Крынічны».

На вершы паэта напісаны вядомыя песні беларускіх музыкаў – Песняры «Бывай» і «Алеся», Neuro Dubel «Камсамольскі білет», Лявон Вольскі «Парушыўшы законы прыцягнення...» і іншыя.

Твори Аркадзя Куляшова у фондзе бібліятэкі імя Д.Р. Новікава

С(Бел)

К 901 г. п.

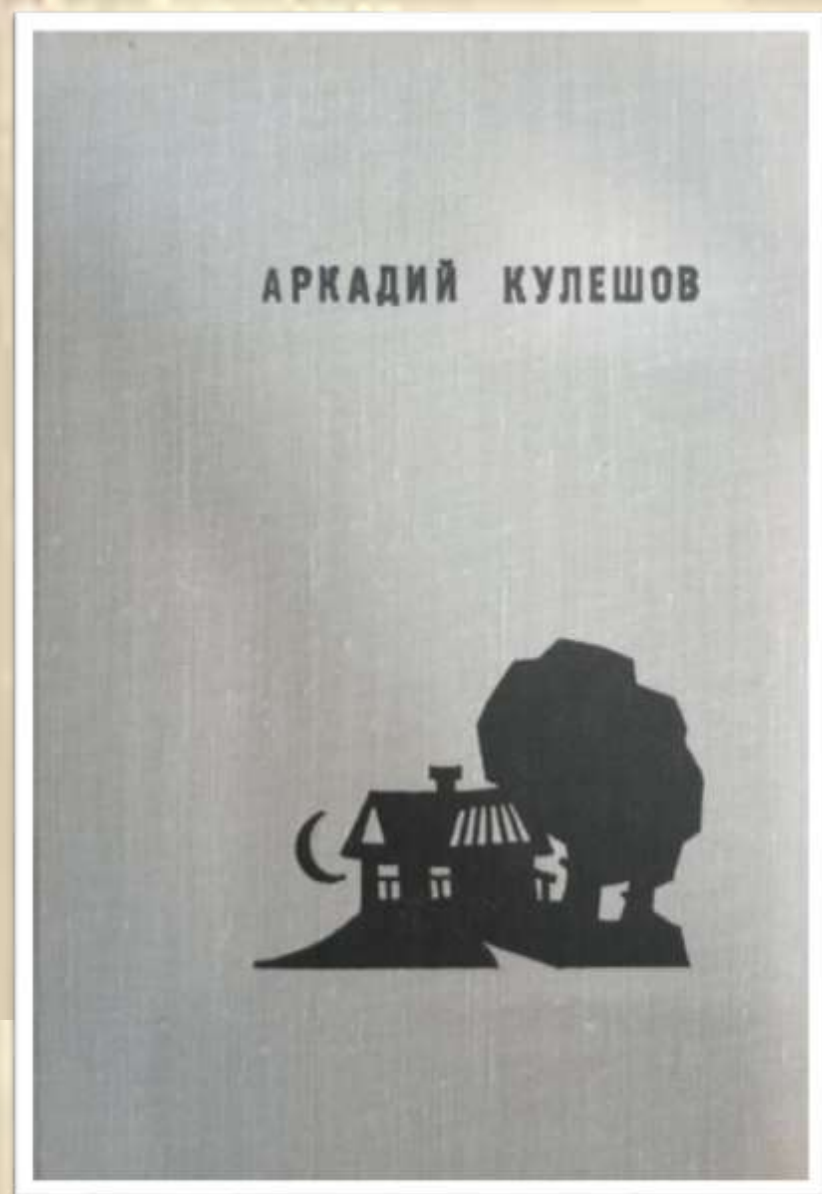
Кулешов, А. А.

Грозная пуща : повесть в стихах. Пер. с бел. / А. А.

Кулешов. – М. : Правда, 1956.

– 72 с.

С(Бел)

К 901 д. д.

Кулешов, А. А.

Далеко до океана : поэма. Пер. с бел. /
А. А. Кулешов. – М. : Советский
писатель, 1973. – 160 с.

Поэма «Далеко до океана» – это лирическое повествование, в котором отразилась судьба целого поколения людей, чье детство овеяно романтикой гражданской войны, отрочество и юность прошли в первые годы советской власти.

С(Бел)

К 901 д. п.

Кулешов, А. А.

Две поэмы : пер. с бел. / А. А.

Кулешов. – М. : Советский писатель,
1977. – 192 с.

Первая поэма «Варшавский шлях» рисует разносторонне и образно человеческий и литературный облик поэта Александра Твардовского, сердечно рассказывает о многолетней дружбе с ним автора книги. Вторая поэма «Харитиус» повествует о выдающемся белорусском революционере Кастусе Калиновском, он же Черноцкий, он же Яська.

АРКАДИЙ
КУЛЕШОВ

К 901 и. л.

Кулешов, А. А.

Избранная лирика / А. А.

Кулешов. – М. : Молодая

гвардия, 1964. – 31 с.

С(Бел)

К 901 и. п. / 1

Кулешов, А. А.

Избранные произведения : в двух
томах / А. А. Кулешов. – М. :
Художественная литература.

Т. 1 : Стихотворения. Поэмы : пер. с
бел. / сост. В. Кулешова. – 1989. -
430 с. : ил., портр.

Суровая, не человеческая, кристально правдивая, огненная и нежная, напоенная всеми ароматами белорусской земли – такова поэзия А. Кулешова (1914-1978). Его имя в созвездии, где горят и светят имена Богдановича, Купалы, Коласа. В первый том вошли стихи, созданные поэтом в 20 – 60-е годы.

С(Бел)

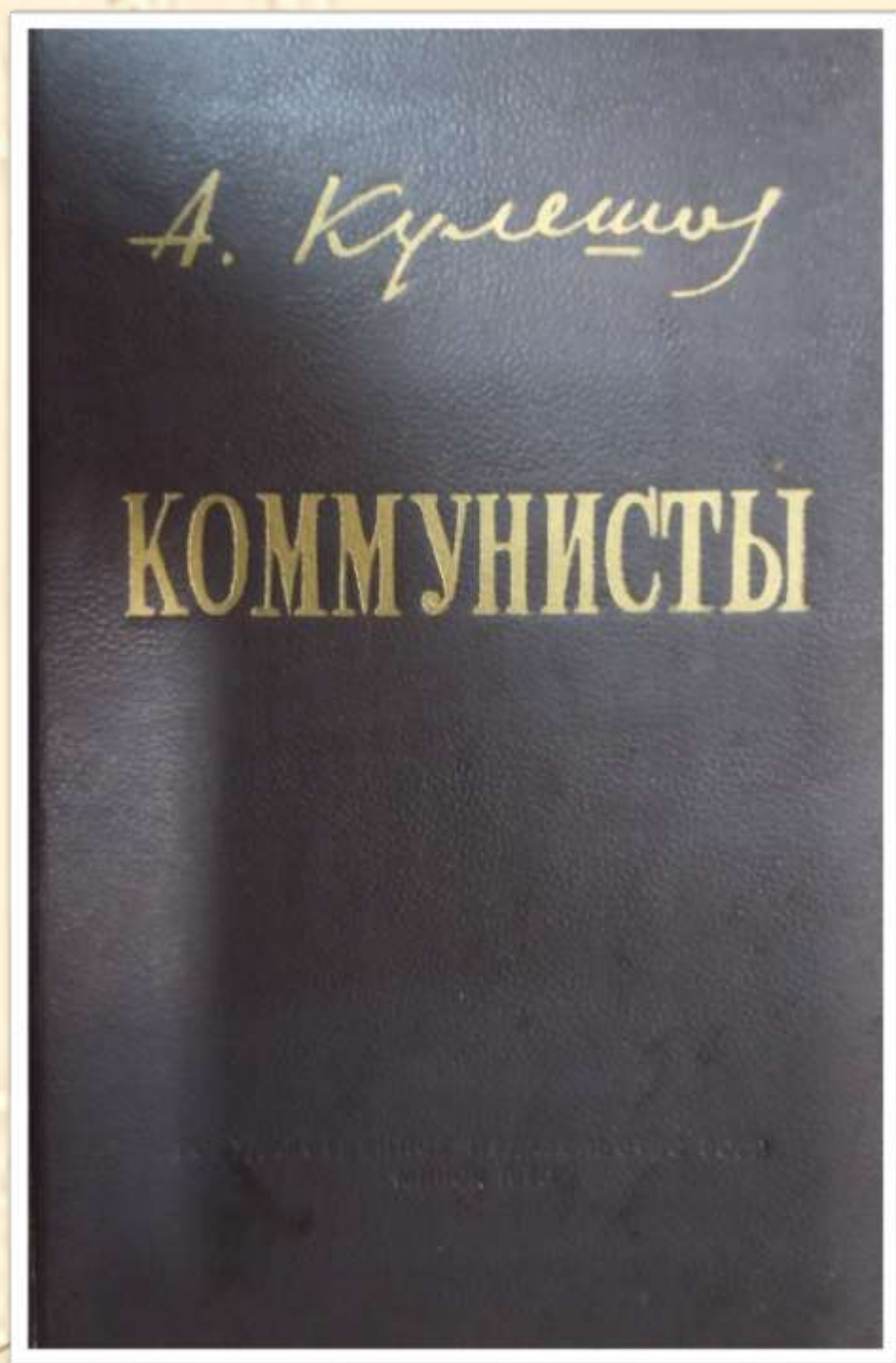
К 901 и. п. / 2

Кулешов, А. А.

Избранные произведения : в двух
томах / А. А. Кулешов. – М. :
Художественная литература.

Т. 2 : Стихотворения. Поэмы. Заметки
о писателях / сост. В. Кулешова.

Во второй том избранных произведений народного поэта Белоруссии Аркадия Кулешова вошли стихотворения из его последней книги «Скорость», а также такие значительные его работы в жанре поэмы, как «Цунами», «Далеко до океана», «Варшавский шлях», «Хамутиус». Помимо стихов, в том вошли заметки о писателях, переведенных на русский язык впервые специально для настоящего издания.

С(Бел)

К 901 к. / 2

Кулешов, А. А.

Коммунисты : пер. с бел. / А. А.

Кулешов. – Минск :

Государственное издательство

БССР. Редакция художественной
литературы.

Т. 2. – 1950. – 102

С(Бел)

К 901 м. с.

Кулешов, Аркадий Александрович.

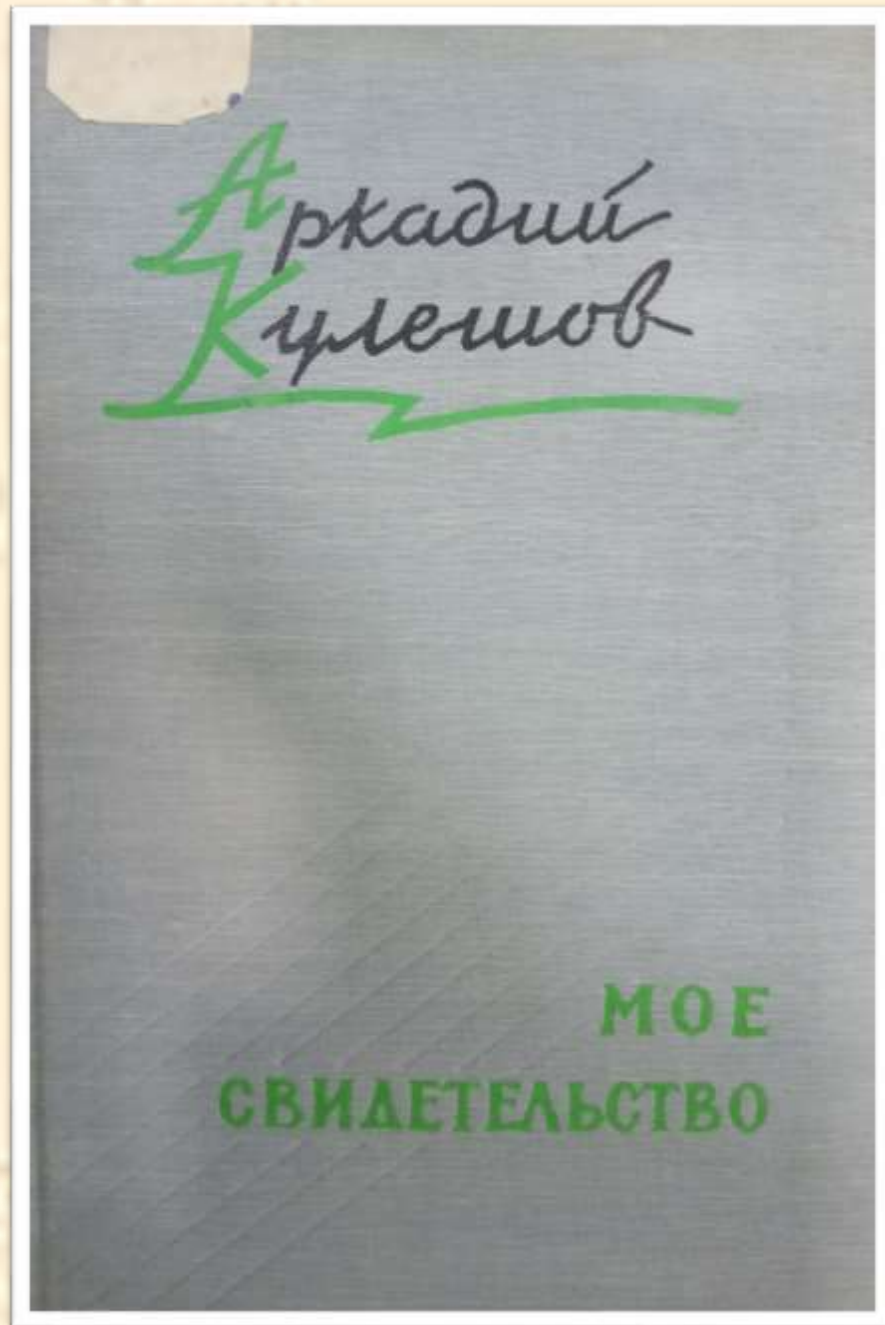
Моё свидетельство :

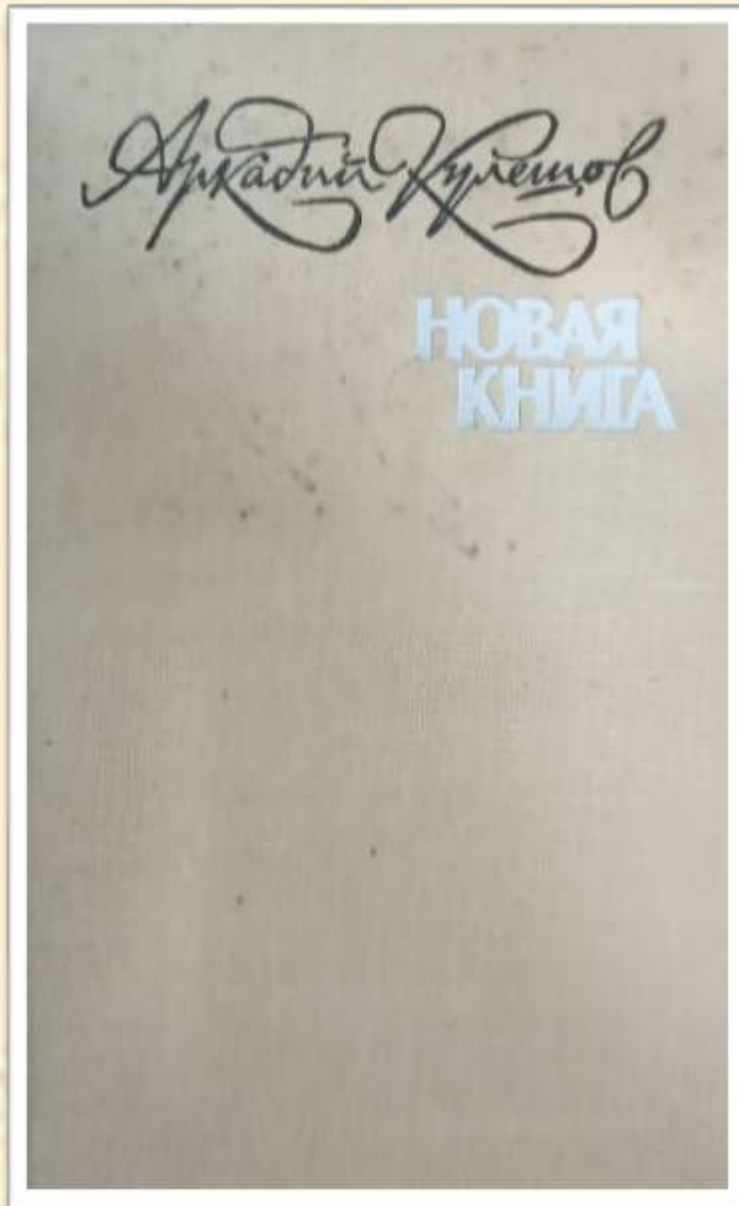
стихотворения, поэмы. Пер. с бел. /

А. А. Кулешов. – М. : Государств.

издательство художественной

литературы, 1960. – 335

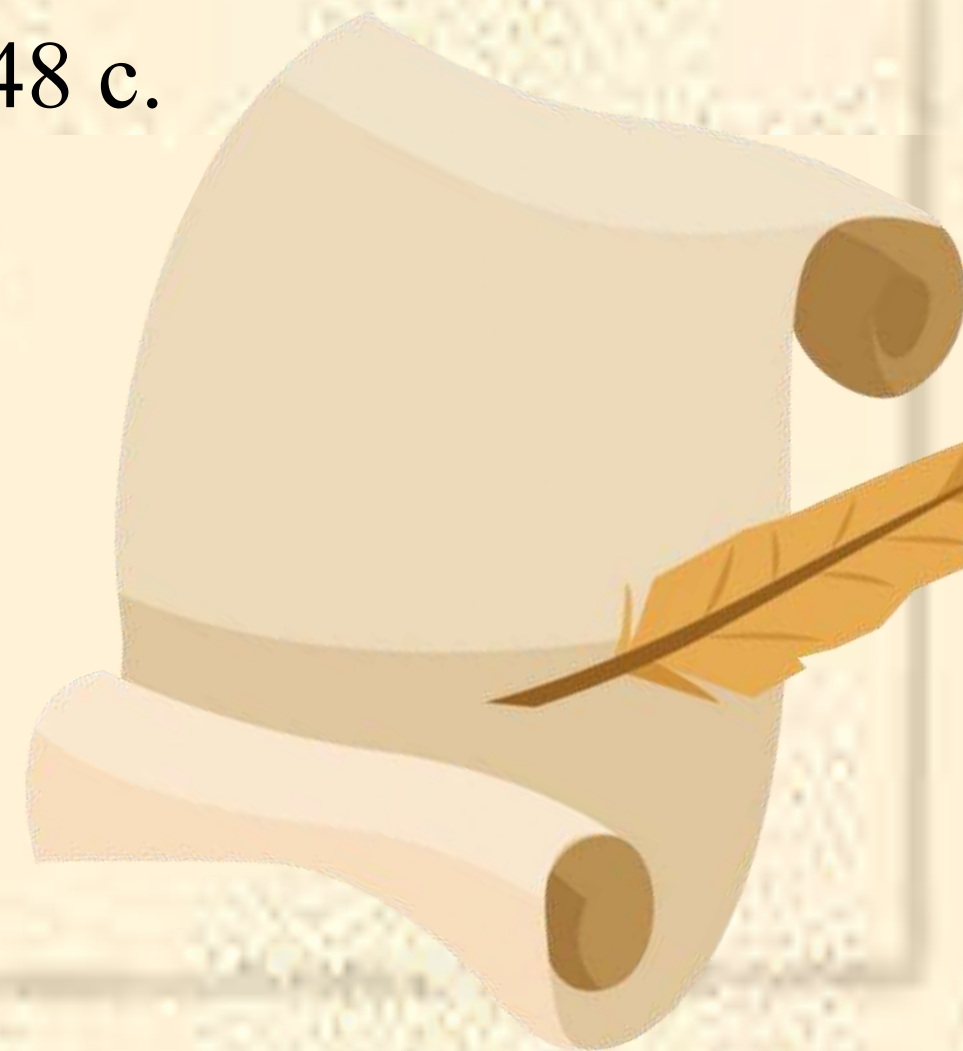

С(Бел)

К 901 н. к.

Кулешов, А. А.

Новая книга : стихи. пер. с бел. /
А. А. Кулешов. – М. : Советский
писатель, 1964. – 148 с.

С(Бел)

К 901 с.

Кулешов, А. А.

Скорость : стихотворения и
поэмы / А. А. Кулешов. –

Минск: Мастацкая літ., 1978. –
208 с.

Это последняя книга, которую при жизни подготовил к изданию безвременно ушедший от нас выдающийся мастер художественного слова, народный поэт Белоруссии Аркадий Кулешов. В нее вошли две поэмы "Варшавский шлях" и «Хатиус», а так же новые стихи, написанные поэтом в последние годы жизни. Его поэзия, как всегда, отличается глубоким философским размышлением и яркой поэтической образностью.

С(Бел)

К 901 с. и.

Кулешов, А. А.

Стихи и поэмы : пер. с .бел. / А. А.

Кулешов. – М. : Военное

Издательство Министерства

обороны СССР, 1967. – 192 с.

А. Кулешов – один из крупнейших советских поэтов, участник Великой Отечественной войны. В золотой фонд военной поэзии вошли такие волнующие поэмы, как «Цимбалы», «Знамя бригады», «Дом № 24» и др.

С(Бел)

К 901 с. и.

Кулешов, А. А.

Стихотворения и поэмы / А. А.

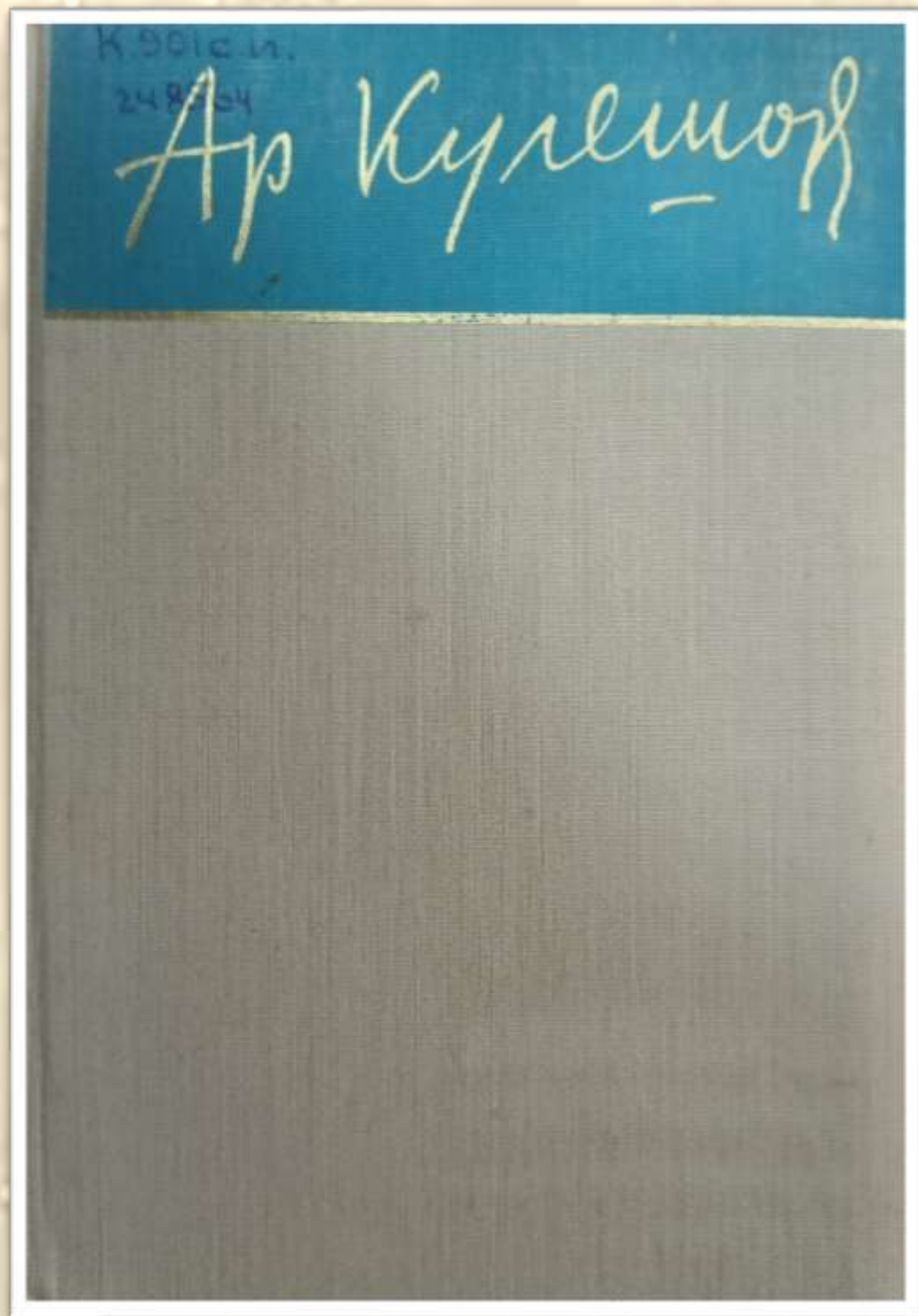
Кулешов ; сост. В. Л. Бечик. –

Л. : Советский писатель.

Ленинградское отделение,

1983. – 537 с.

А. А. Кулешов (1914-1978) – выдающийся поэт Беларуси, дважды лауреат Государственной премии, творчество которого раскрывает широкую панораму жизни родной страны в ее борьбе за идеалы гуманизма. Всесоюзную известность принесла Кулешову поэма «Знамя бригады», одно из крупнейших явлений советской литературы в годы Великой Отечественной войны. Перу ее автора принадлежит свыше двадцати поэм, около половины которых представлено в настоящем сборнике. Другой раздел книги составляет избранная лирика поэта, подкупающая читателя чистосердечием, искренностью и достоверностью душевных переживаний, близостью к фольклору.

С(Бел)

К 901 с. и.

Кулешов, А. А.

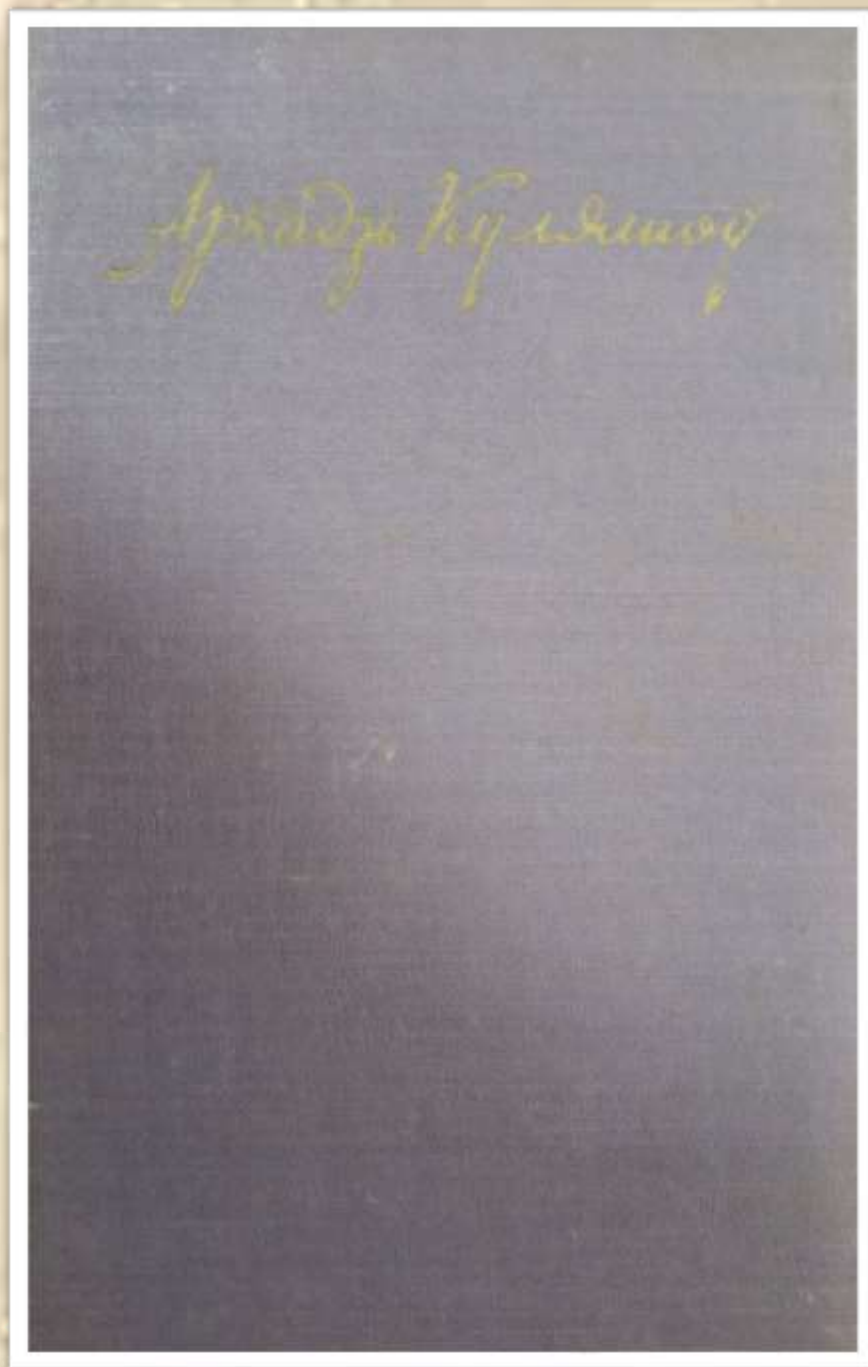
Стихотворения и поэмы : пер. с
бел. / А. А. Кулешов ; редкол. В.

М. Инбер [и др.]. – М. :

Художественная литература,

1957. – 281 с. : портр.

С(Бел)

К 907 з. т. / 1

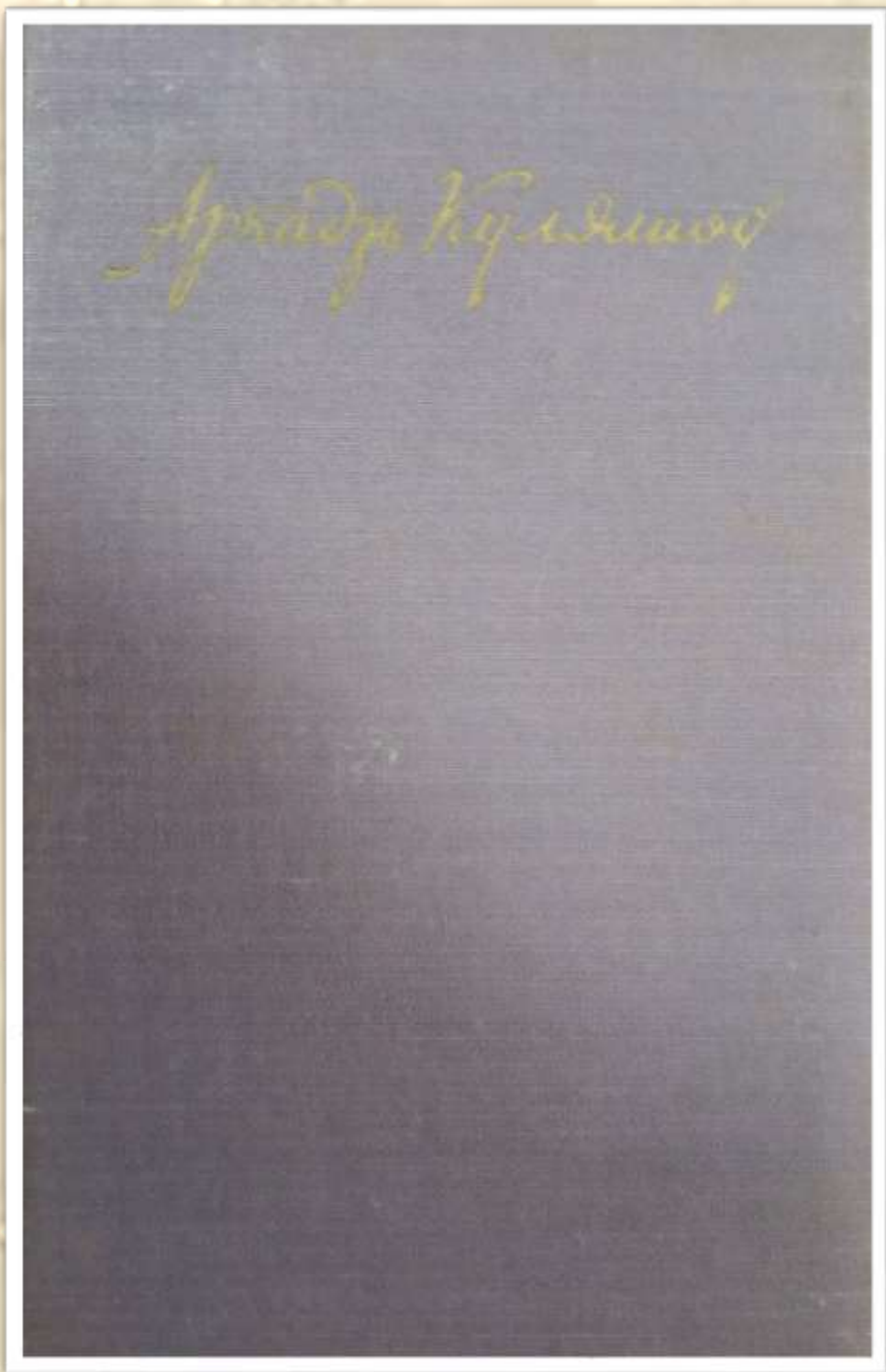
Куляшоў, А. А.

Збор твораў : у двух тамах / А. А.

Куляшоў. – Мінск : Дзяржаўнае
выдавецтва БССР, Рэдакцыя мастацкай
літаратуры.

Т. 1 : Вершы, балады. Грозная пушча. –
1957. – 400 с.

С(Бел)

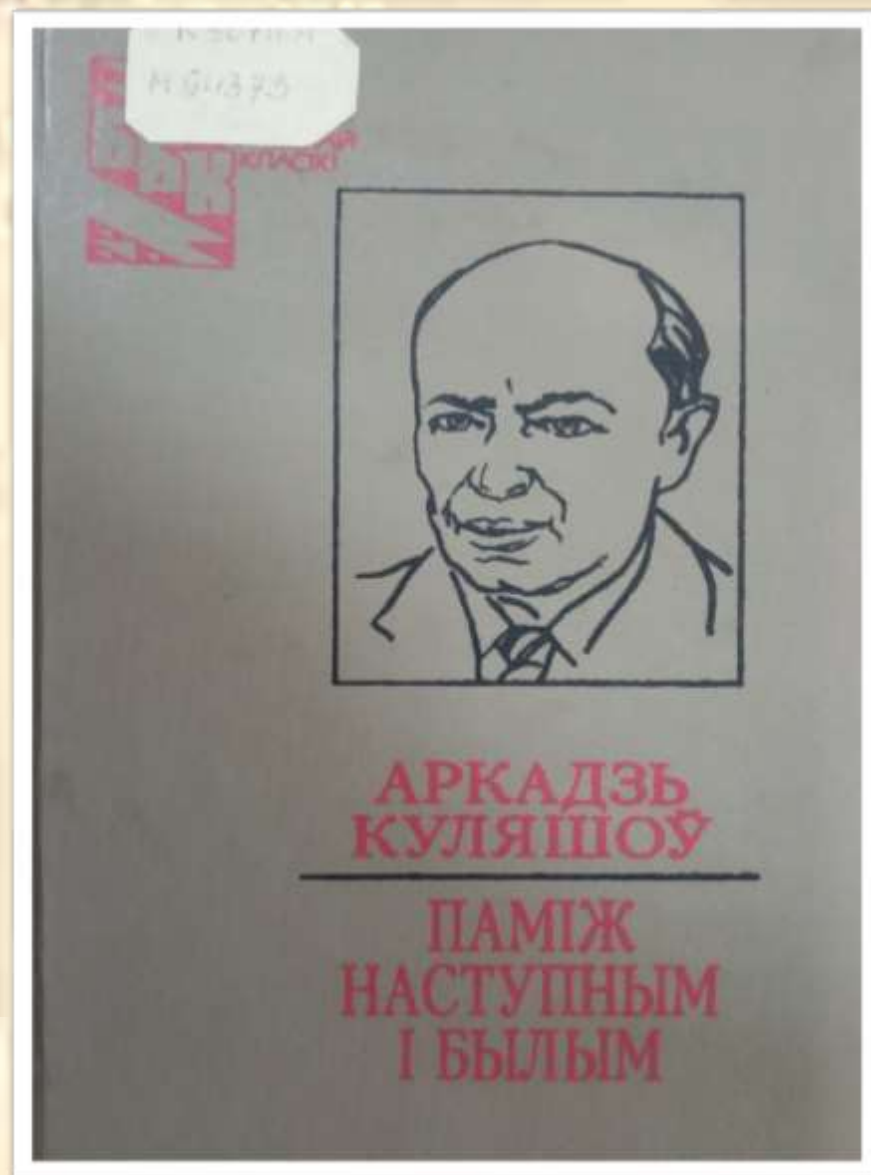
К 907 з. т. / 2

Куляшоў, А. А.

Збор твораў / А. А. Куляшоў. – Мінск :
Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Рэдакцыя
мастацкай літаратуры.

Т. 2 : Паэмы. – 1957. – 318 с.

С(Бел)

К 907 п. н.

Куляшоў, А.

Паміж наступным і былым : вершы, паэмы / А.
А. Куляшоў ; уклад., і прадм. В. Куляшовай. –
Мінск : Маст. літ., 1995. – 542 с. : іл.

У гэтай кнізе народнага паэта Беларусі Аркадзя Куляшова (1914 - 1978) чытач знойдзе лепшае з творчай спадчыны выдатнага пісьменніка, які ўзбагаціў нашу літаратуру рамантычна адухоўленай, высокаметафарычнай, напоўненай багаццем філасофскіх вобразна-асацыятыўных сувязей і адначасова ў найвышэйшых сваіх праявах глыбока інтымнай, прапушчанай праз жывое трапяткое сэрца паэзіяй.

«Слаўны сын зямлі беларускай»

1914-1978 г.

(110 год з дня нараджэння беларускага савецкага
паэта, перакладчыка і сцэнарыста)

Віртуальную выставу падрыхтавала
бібліятэкар 2-й катэгорыі Лапцева Л. Д.